

Správný perioperační management antidiabetik je u pacientů podstupujících chirurgický zákrok klíčový jak z pohledu kompenzace diabetu, tak z pohledu akutních komplikací. Správné rozhodnutí ohledně udržování nebo úpravy léčby perorálními antidiabetiky v tomto kritickém období může mít zásadní vliv na glykemickou kontrolu pacienta, průběh operace i pooperační komplikace. Vzhledem k různorodosti perorálních antidiabetik a komplexní povaze terapie diabetu je důležité zohlednit různé faktory a individualizovat přístup každému pacientovi na míru.

Při nedodržení postupu hrozí riziko akutních komplikací, např. při užívání inhibitorů SGLT-2 (sodík-glukózového kotransportéru 2) bez adekvátní úpravy může hrozit euglykemická ketoacidóza (vzácná, ale vážná komplikace). Užívání metforminu může při perioperačním podávání zvyšovat riziko renálního selhání v důsledku hypoperfuze ledvin, akumulace laktátu a tkáňové hypoxie; agonisté GLP-1 mohou zhoršovat nevolnost a zvracení tím, že zpomalují vyprazdňování žaludku. Výše uvedené příklady zdůrazňují důležitost správného perioperačního managementu perorálních antidiabetik a nutnost individuálního přístupu. V případě potřeby a pro minimalizaci případných rizik je třeba konzultovat s diabetologem nebo endokrinologem.

V příloze ZDE je zpracováno doporučení pro perioperační management antidiabetik v Masarykově onkologickém ústavu připravené klinickými farmaceuty po konzultaci s internisty MOÚ s využitím uvedených zdrojů a s přihlédnutím ke specifikům onkologických pacientů.

Antidiabetikum	Den před operací	Den operace	Při podání kontinuálního inzulínu
Metformin	Vynechat	Vynechat, po kontrole eGFR znovu nasadit 1. poop. den večer	Zastavit léčbu, podat až po obnovení příjmu p.o., resp. kontrole renálních funkcí
Meglitinidy (repaglinid, nateglinid)	Bez úpravy	Vynechat ranní dávku, pokud 2x denně a večer jídlo, podat	Zastavit léčbu, podat až po obnovení příjmu p.o.
Akarbóza	Bez úpravy	Vynechat ranní dávku	
deriváty sulfonylurey (glibenklamid, glipizid, gliklazid, glimepirid)	Bez úpravy glibenklamid vynechat	Vynechat ranní dávku, pokud 2x denně a večer jídlo, podat	
Pioglitazon	Bez úpravy, CAVE: riziko retence tekutin	Bez úpravy	
Inhibitory DPP-4 (sitagliptin, vildagliptin, saxagliptin, linagliptin, alogliptin)	Bez úpravy	Bez úpravy	
Inhibitory SGLT-2 (dapagliflozin, kanagliflozin, empagliflozin, ertugliflozin)	Vynechat, u vyššího rizika ketoacidózy optimálně 3 dny před výkonem, minimálně však 1 den*	Vynechat, monitoring ketolátek	
GLP-1 RA (liraglutid, exenatid, lixisenatid, semaglutid, dulaglutid)	Bez úpravy, CAVE- riziko ketoacidózy	Bez úpravy	

\* pokud nejsou SGLT2 vysazeny, tak četnější kontrola glykemie a podat večerní i ranní G10+ Humulin R dle glykemie

Použité zdroje:

UpToDate, C. (2023). UpToDate. Waltham MA.: Perioperative management of blood glucose in adults with diabetes mellitus. [https://www.uptodate.com/contents/perioperative-management-of-blood-glucose-in-adults-with-diabetes-mellitus?search=perioperative%20management%20and%20diabetes&source=search\\_result&selectedTitle=1~150&usage\\_type=default&display\\_rank=1](https://www.uptodate.com/contents/perioperative-management-of-blood-glucose-in-adults-with-diabetes-mellitus?search=perioperative%20management%20and%20diabetes&source=search_result&selectedTitle=1~150&usage_type=default&display_rank=1)

Holt, R. I., DeVries, J. H., Hess-Fischl, A., Hirsch, I. B., Kirkman, M. S., Klupa, T., ... & Peters, A. L. (2021). The management of type 1 diabetes in adults. A consensus report by the American Diabetes Association (ADA) and the European Association for the Study of Diabetes (EASD). *Diabetes care*, 44(11), 2589-2625.

Davies, M. J., Aroda, V. R., Collins, B. S., Gabbay, R. A., Green, J., Maruthur, N. M., ... & Buse, J. B. (2022). Management of hyperglycemia in type 2 diabetes, 2022. A consensus report by the American Diabetes Association (ADA) and the European Association for the Study of Diabetes (EASD). *Diabetes care*, 45(11), 2753-2786.

AISLP. (2023). Informační systém léčivých přípravků.

Raiten, J. M., Morlok, A., D'Ambrosia, S., Ruggero, M. A., & Flood, J. (2023). Perioperative Management of Patients Receiving Sodium Glucose Co-Transporter-2 Inhibitors: Development of a Clinical Guideline at a Large Academic Medical Center. *Journal of Cardiothoracic and Vascular Anesthesia*.

Česká diabetologická společnost ČLS JE. Odborné stanovisko České diabetologické společnosti k podávání metforminu v perioperačním období. 1/2020.